

Colecția LAKONIA
Editor: MIRCEA PETEAN

Coperta: DINU VIRGIL
Fotografia autorului: *Dimitrios Kanellopoulos*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IGNA, VASILE

Ora morilor de vînt / Vasile Igna. - Ed. reviz.. -

Florești : Limes, 2019

ISBN 978-606-799-299-1

821.135.1

Vasile Igna

ORA MORILOR DE VÂNT

povestiri și pre-texte

Ediția a doua revăzută și adăugită

© Editura Limes, pentru prezenta ediție
Str. Castanilor, 3
407280 Cluj-Napoca
Tel./fax: 0264/544109; 0723/194022
Email: editoralimes@yahoo.com
www.editoralimes.ro

LIMES
2019

SUMAR

APELE SOMNULUI.....	7
Ora morilor de vânt (<i>Vis despre Terra nova</i>).....	8
O zi toridă	40
Crabii de iarbă	76
Noapte de vară	92
Apele somnului	112
 EXERCIȚII DE MEMORIE.....	127
Cer jos.....	128
Vânătoare de toamnă	147
Poveste de iarnă	165
Visul și întoarcerea.....	190
 INTRAREA ÎN LUMINĂ.....	215
Intrarea în lumină.....	216
 PRE-TEXTE	233
Zilele	234
Lucrurile	242
Animalele.....	249
Visul	255
Noaptea	264
Dincolo.....	272
 Câteva REPERE CRITICE	275

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

APELE SOMNULUI

Ora morilor de vânt (*Vis despre Terra nova*)

Răsărise soarele.

Drumul spre Grind mă primea cu răbdare și înțelegere. Dar nu curentul apei mă ducea într-acolo, ci o veche obișnuință a plutirii, ca și cum, la capătul celor câteva mile, mica insulă de sălcii și stufărișuri atrăgea totul spre marginile ei, asemenea unui magnet adăpostit în adâncuri. De-o parte și de cealaltă, plaurul înflorise și nuferii își deschiseseră corolele. Nada stufului și săgețile rogozului străluceau în lumina soarelui, tulburând oglinda apei cu un freamăt abia perceptibil. Viețuitoarele băltii se treziseră de ceva vreme; din când în când, se auzea orăcăit de broaște sau măcănîțul răgușit al rațelor sălbaticice.

La capătul canalului, tăiat în mijlocul stufărișului, aproape de linia orizontului se zărea țărmul. Era al unei insule; de fapt, al unui grind cu ceva mai mare de un hektar, pe care crescuseră de-a valma sălciiile, plopii, pipirigul și iarba groasă a porcilor sălbatici. Era locul unde se odihneau la soare șerpi cenușii, gușteri vârgați și șopârle sperioase. Se întâmpla – mai ales în anii cu zăpadă multă – ca apele

primăverii să-l înunde, alungând viețuitoarele. Dar pustiu nu rămăsese niciodată.

Era pentru a nouă oară când mă întorceam pe Grind. Petreceam aici cam patru luni pe an. Îmi aduceam provizii, mi le rânduiam, le porționam cumeticulozitate, după care mă apucam să pregătesc casa. Casa era, de fapt, un fost cort militar cu foia groasă și impermeabilă, peste acoperișul căruia aşezam un strat de crengi de arin, pentru ca peste zi umbra să fie mai groasă, iar noaptea să păstreze în ele căldura soarelui. Alături, îmi rânduisem o vatră de cărămidă cu adăpost pentru vreascuri și, mai ales, refugiu pentru câteva din ustensile ce alcătuiau mică stație meteorologică: stâlpul pentru giruetă, senzorul higrometric, pâlniile pluviometrelor, roza vânturilor și altele. Din ziua următoare, paginile carnetului de note începeau să se înnegrească cu date despre direcția și tăria vântului, despre temperatura apei și a aerului, despre cantitatea de precipitații și frecvența lor, despre tot ce ar m-ar fi putut duce spre concluzii cât de cât plauzibile. Nu lipseau nici observațiile despre faună și floră, dar ele nu depășeau pragul unui amatorism plin de stângăci și efuziuni sentimentale.

Înaintarea pământului în apă era greu de apreciat, dar reperele pe care mi le alesesem arătau că insula creștea în fiecare vară cu aproape cincisprezece centimetri. Scădeau apele sau înainta țărâna? Nu aveam instrumente care să măsoare fluctuațiile ori

intensitatea evaporării și, la urma urmei, nu avea prea mare importanță.

Martori, ca și beneficiarii, nu explicau nimic: peștii tăceaau cu încăpățânare, șerpii de apă nu-și schimbaseră nici culoarea nici obiceiurile, iar broaștele roșcate își orânduiau concertele vesperale după mișcările baghetei acelaiași nevăzut și atotputernic dirijor. Sigur era că, an după an, pământul rămânea același și totuși altul. Cum nu eram în stare să descopăr resortul real al acestei metamorfoze surprinzătoare, mă mulțumeam să-i imaginez fierberea bolborosă a măruntaielor și să-i ascult răsufletul întrerupt de tunetele și trăsnetele ce însوțea rarele furtuni de pe marea nu prea îndepărtată. Era un pământ nou, o *terra nova* ce se naștea sub ochii mei: fructul unei geneze fără dureri, calmă, lenevoasă, dar de neoprit. Trecutul lui nu fusese consemnat încă în arhive, ceea ce făcea ca, o dată mai mult, prezentul să fie echivoc și viitorul imprevizibil.

Nu departe de marginea de răsărit a insulei era aşezată, cam într-o rână, o moară de vânt. O știam de când fusese ridicată, dar niciodată nu mă interesase cu adevărat. Făcea parte din peisaj, iar peisajul avea legile și obișnuințele lui, care nu prea țineau seama de observațiile și prognozele meteorologului ce eram.

Fixate în partea de sus, cele șase palete ale aripilor întreceaau cu mult în anvergură lățimea peretelui fațadei, construit din blane groase de stejar.

În partea stângă se afla ușa, nu mai înaltă decât statura unui om, și, chiar deasupra ei, o fereastră bătută în scânduri. În spatele ei palpitase cândva o inimă Tânără și puternică, din care nu mai rămăsese decât un ghemotoc de iască și mușchi verde. Păsări intrau și ieșeau de sub streașina de șindrilă și se așezau în pâlcuri mici pe elice.

M-am apropiat. Lacătul fusese înlocuit cu un belciug dintr-o funie groasă. N-am tăiat nodul, cum fusesem înclinat în prima clipă, ci l-am desfăcut, folosindu-mă de vârful ascuțit al unei scoabe ruginiate.

Am intrat. Moara părea să fi fost locuită nu cu mult înaintea sosirii mele, căci în stratul de praf ce acoperea dușumeaua se vedea urmele proaspete ale unor picioare desculțe de om. O saltea mare, de pânză groasă, descusată, umplută cu frunze de arin și trestie uscată; o masă triunghiulară de piatră, în mijlocul căreia era desenat cu cărbune un triunghi ce avea înscris un ochi deschis, cu gene lungi și răsucite în sus, erau singurele semne ale trecerii omului. Lipite sus, de buza subțire a tavanului, câteva cuiburi de lut aşteptau rândunicile și lăstunii care nu le mai cercetaseră de multă vreme. În colțuri, stăpâne peste trupurile chircite ale unor victime recente, păianjenii țesuseră pânzele lor romboidale.

Imaginile unui trecut despre care nu știam nimic, veneau spre mine, însotind roadele unei imaginații debile și caprecioase. Cu alte cuvinte, mă aflam aici nu atât pentru a-mi aminti, cât pentru a mă

lecui de iluzii, eventual pentru a le înfășura, ca pe niște păpuși de lemn, în scutecele unor amintiri prefabricate. Si ele se încăpățâneau să rămână lângă mine, se înghesuiau în jurul meu, mă trăgeau de mâini, mă împingeau de spate într-o direcție necunoscută.

În jurul morii se înălțau câteva sălcii cu crengile plângătoare, popii cu coaja albă și două-trei pâlcuri de arini. În ciuda înfățișării deprimante a morii, locul nu avea nimic respingător. Dimpotrivă, respira un aer prietenos, o taină difuză ce nu era a lucrurilor care-l populau, ci al locului însuși; al pământului cu iarbă grasă și înaltă, a micilor viețuitoare umblând harnice și netulburate.

Vecinătatea morii și nerăbdarea de a mă apuca de lucru, mi-au îndepărtat suspiciunile și, în câteva zile, mi se părea că sunt acolo de când lumea. Dis-de-dimineață, când soarele se ridică din ape, simțeam urcând în mine o bucurie subțire și delicată, asemenea unui fir de sevă proaspătă. O sămânță uitată prinse să încoleștească, dând naștere unei alte flințe, mai viguroasă și mai adevărată, încercând nu să-mi ia locul, ci să-mi stea alături. Mă trezeam deodată că nu sunt singur: trăiam și trebuie să trăiesc de două ori. Sihăstria mea nu mai era o iluzie, ci o minciună acceptată cu bună știință; o neputință, în același timp, frustrantă și plină de generozitate. Si cu cât treceau zilele, încăpățânarea de a rămâne pe insulă era și mai mare.

Respect pentru animal și cățeluș
Venisem aici neconstrâns de nimeni și mă puteam întoarce oricând. Până și aşa-zisele cercetări meteo-climaticice deveniseră un pretext oarecare, instrumentarul rudimentar și ciclicitatea previzibilă a fenomenelor meteorologice m-ar fi scutit de eventualele remușcări și exigențe profesionale. Mă închisesem, ca un vierme în gogoașă, în văzduhul insulei, în imensa lui celulă transparentă. Contemplam împrejurimile cu sentimentul că mă contemplu pe mine. Stuful, papura, canafurile pufoase ale pipirigului, rojurile obraznice de tânără începuseră să facă parte din trupul meu. Brațele, picioarele, gâtul, degetele mâinii și ale picioarelor erau copii degradate ale unei coroane de arbore uriaș, sub al cărui umbră îmi potoleam arșița trupului. Până și încheietura ciolănoasă a mâinii nu era altceva decât nodul unui fir de trestie, după cum țășnetul speriat al lisiței și urma pe care trupul ei o lăsa în aer erau prelungirea razei ochiului meu trecând pe deasupra lucrurilor.

Apoi, într-o după-amiază, cam la două săptămâni după venirea pe insulă, se întâmplă un lucru mai puțin obișnuit. Nimic nu mă pregătise și, cu atât mai puțin, nu mă destinase pentru aşa ceva.

Tocmai terminasem de însemnat observațiile meteorologice. De dimineață plouase puțin, se înțețise și vântul, dar spre amiază cerul devenise limpede și soarele fierbinte. Stăteam culcat pe spate și priveam stolurile de rațe sălbatrice trecând pe deasupra mea: un

stol, două, trei, zburau spre marginea de apus a grindului și, după câteva minute, se întorceau, măcaind speriate. Nu auzisem niciun lătrat de câine, nu răsunase nici o împușcătură, prin urmare agitația nu se datora prezentei vreunui vânător. Și, când mă așteptam cel mai puțin, se înstăpâni tăcerea. Clipocitul apei de la țărm încetase, foșnetul stufului amuțise, scârțâitul morii de vânt dispăruse. Dispăruseră și stolurile isterice ale rațelor sălbatrice. Dacă auzul meu n-ar fi fost pervertit de zgomotele orașului, aş fi putut asculta zbaterea furioasă a valurilor mării, undeva, la câțiva kilometri depărtare.

Deodată, am auzit ceva mișcându-se în iarbă. M-am oprit, am întors capul. Nimic. Am făcut doi pași spre stânga. Nimic.

Apoi, am întors spatele morii, am înaintat câțiva metri în direcția țărmului și, dintr-o dată, iarba înaltă și fibroasă, iarba invadatoare a sărăturiilor s-a înclinat și din mijlocul ei a apărut carapacea cafeniu roșcată a unei broaște țestoase uriașe. Eram familiarizat cu dimensiunile modeste ale țestoaselor din Delta, de aceea mi s-a părut că aceasta ar apartine altei ere. Cinci perechi de carapace ale atât de familiarei *Emys orbicularis*, puse una lângă alta, n-ar fi fost de ajuns să măsoare cât jumătate din platoșa ce acoperea făptura celei ce se afla înaintea mea!

M-am îndreptat spre ea. Țestoasa se opri și își retrase instinctiv capul subțire sub carapace. M-am oprit și eu, îndemnând-o în gând să nu-i fie frică;

aproape am implorat-o. Singurătatea celor trei săptămâni nu mă afectase, dar tăcerea și reculegerea mă apropiaseră, fără să-mi dau seama, de ființă secretă care se strecuase înăuntrul meu. Cu ochii ei privisem fără să știu că privesc, cu urechile ei ascultasem fără să aud ceva, cu mâinile sale acționasem fără sentimentul că înfăptuiesc o favoare sau o impietate. Mi-am amintit brusc că, nu demult, o stâncuță, pasăre rară pe aceste meleaguri, se rătăcise în vecinătatea cortului și se lăsase ademenită de resturile prânzului meu sărac. După alte câteva zile, ajunsese să se opreasă lângă mine, ciugulea din palmă firimiturile de mămăligă și pâine uscată, mi se așeza pe umăr și nu pleca decât târziu, când se lăsau umbrele serii. Compania ei devenise familiară și asiguratoare; nicio altă viețuitoare nu se apropiase de mine mai mult decât îi permitea instictul de conservare.

De aceea, apariția neașteptată a țestoasei mă tulbură mai mult decât mă aștepam. Masivă, dar tăcută, greoie, dar imprevizibilă prezența ei introducea un reper nou în micul meu univers, și amenință să tulbere un echilibru pe care-l crezusem definitiv. Nemîscată, cu capul retras sub carapace, era ca o pecete alungită aplicată la sfârșitul unui hrisov secret. Mă impresionau înfățișarea și mărimea ei, după cum, altădată, mă fascinase ușurința cu care treceau de la meresul greoi, împiedecat, pe iarba sau pe nisip, la sprinteneala cu care înnotau în apele Deltei. Carapacea cafeniu-roșiatică era împărțită, în părți

aproape egale, de linii galbene, subțiri ca niște raze, iar de sub plastronul de un oranž stins, punctat de numeroase pete negre, cu geometrie variabilă, ieșea coada solzoasă, scurtă, cu vârful ascuțit și obraznic. Un specialist i-ar fi stabilit cu ușurință vârsta. Nu era cazul meu.

Față în față, ca doi comandanți de oști nehotărâți și circumspecti, ne cercetam unul pe celălalt: eu, cu ocheanul încețoșat al unor ochi obișnuiți să descifreze și să definească; ea, cu radarul înghesuit într-un loc misterios, undeva sub platoșa cornoasă a carapacei. Când, după minute de pândă și așteptare, capul îi apăru de sub marginea plastronului, doi ochi vioi, verzui, mă priviră cu curiozitate și speranță.

Aștepta îndurare? Dacă da, se însela: nu eram pregătit să i-o ofer; îmi lipsea nu doar obișnuința, ci și priceperea. Îndurarea e înrudită cu greșeala, cu prezența gândului rușinos și a faptei netrebnice, în timp ce priceperea e rezultatul exercițiului și a repetiției. În ce mă privește, repetiția se convertise în plăcuteală, iar gândurile potrivnice îmi erau străine. Niciun gest nu sugerase că mâna mea s-ar pregăti să se ridice și să lovească.

„*Sunt bătrâna – o auzii spunând –, am putea sta de vorbă. Așeză-ți-vă!*”

Am încremenit. Glasul ei era omenesc, dar ecoul scurt al cuvintelor se risipi imediat în urechile mele. Aproape mă dezobișnuisem să aud graiul